

107. Ten święty okres pięćdziesięciu dni kończy się w Niedzielę Ześłania Ducha Świętego, w którą wspomina się Ześłanie Ducha Świętego na Apostołów, początki Kościoła oraz początek jego misji skierowanej do wszystkich języków, ludów i narodów<sup>113</sup>.

Należy popierać dłuższe sprawowanie Mszy wigilijnej, która nie ma charakteru chrzcielnego jak Wigilia Paschalna, lecz jest gorliwą modlitwą za przykładem Apostołów i uczniów, którzy trwali jednomyślnie na modlitwie z Maryją, Matką Jezusa, oczekując Ducha Świętego<sup>114</sup>.

108. „Cechą charakterystyczną uroczystości paschalnej jest to, że cały Kościół cieszy się z odpuszczenia grzechów, jakie zostało udzielone nie tylko tym, którzy odrodzili się przez chrzest, lecz także tym, którzy od dawna zostali zaliczeni do przybranych dzieci”<sup>115</sup>. Dzięki gorliwszej działalności duszpasterskiej i większemu wysiłkowi duchowemu, z łaską Pana wszyscy, którzy ukończyli obchód świąt wielkanocnych, będą mogli zachować ich ducha w życiu i postępowaniu<sup>116</sup>.

W Rzymie, w siedzibie Kongregacji Kultu Bożego, dnia 16 stycznia 1988.

Arcybiskup tyt. Wonkary

† Wergiliusz Noé  
Sekretarz

Paweł Augustyn kard. Mayer OSB  
Prefekt

przekład: O. FRANCISZEK MAŁACZYŃSKI OSB

**Kongregacja Kultu Bożego**  
**Prot. N. 430/88**

## **DEKLARACJA W SPRAWIE MODLITW EUCHARYSTYCZNYCH I EKSPERYMENTÓW W LITURGII**

Kongregacja Kultu Bożego, zważywszy na pewne inicjatywy, które spotyka się w sprawowaniu świętej liturgii, uznała za konieczne przypomnieć normy odnoszące się do Modlitw eucharystycznych i ekspe-

<sup>113</sup> Por. *Ogólne normy roku liturgicznego i kalendarza*, nr 23.

<sup>114</sup> Pierwsze Nieszpory uroczystości można połączyć z mszą w sposób przewidziany w *Ogólnym wprowadzeniu do Liturgii godzin*, nr 96. Można odczytać więcej czytań z Pisma świętego, które Lektorarz podaje do wyboru na tą mszę, aby głębiej zrozumieć misterium tego dnia. W takim wypadku lektor udaje się na ambonę i tam czyta pierwszą lekcję. Potem psalmista lub kantor śpiewa psalm, a lud powtarza refren. Następnie wszyscy wstają, kapłan mówi „módlmy się” i po chwili cichej modlitwy odmawia kolektę odpowiadającą czytaniu (np. jedna z kolekt dni powszednich po 7. niedzieli Wielkanocnej).

<sup>115</sup> Sw. Leon Wielki, 6 *Mowa o Wielkim Poście*, 1—2: KL 54, 285.

<sup>116</sup> Por. *Mszał Rzymski*, Sobota po 7. niedzieli Wielkanocnej, kolekta.

rymentów w liturgii, już ogłoszone i nadal obowiązujące. Chodzi bowiem o sprawy, w których trzeba „zabiegać o to, aby całe ciało Kościoła mogło się rozwijać jednomyślnie, zjednoczone w miłości..., ze względu na ściśle związki, które zachodzą między liturgią i wiarą, tak że uszanowanie dla jednej staje się udziałem drugiej”<sup>1</sup>.

## I. UŻYWANIE MODLITW EUCHARYSTYCZNYCH

Kongregacja Kultu Bożego przypomina następujące zasady zaczerpnięte z Okólnika *Eucharistiae participationem*:

1. Oprócz czterech Modlitw eucharystycznych, które są zawarte w Mszałe rzymskim, z biegiem lat Kongregacja Kultu Bożego zatwierdziła inne Modlitwy eucharystyczne, czy to do użytku powszechnego, np. Modlitwy eucharystyczne w mszach o pojednanie, czy to do użytku pewnych narodów lub regionów; np. Modlitwy eucharystyczne w mszach z udziałem dzieci oraz inne Modlitwy eucharystyczne, które zatwierdzono do używania w specjalnych okolicznościach na prośby Konferencji Episkopatu. Kongregacja Kultu Bożego zatwierdziła również prefacje, których nie ma w Mszałe rzymskim.

2. Używanie tych Modlitw eucharystycznych i prefacji dozwolone jest tylko tym, którzy otrzymali pozwolenie i to w granicach czasu i miejsca określonych w pozwoleniu. „Nie wolno używać żadnej innej Modlitwy eucharystycznej ułożonej bez pozwolenia Stolicy Apostolskiej lub nie zatwierdzonej przez nią”<sup>2</sup>.

3. „Stolica Apostolska kierując się pasterską troską o zachowanie jedności, sobie rezerwuje prawo kierowania tak ważną dziedziną, jaką jest dyscyplina dotycząca Modlitw eucharystycznych. Zachowując jedność obrządku rzymskiego nie wzbrania się rozważyć uzasadnione postulaty i życzliwie zbada ewentualne prośby przedstawione przez Konferencje Episkopatu dotyczące sporządzenia i wprowadzenia do liturgii nowej Modlitwy eucharystycznej. W poszczególnych wypadkach zostaną określone normy, które należy zachować”<sup>3</sup>.

## II. EKSPERYMENTY W DZIEDZINIE LITURGII

Co do dokonywania eksperymentów Kongregacja Kultu Bożego w Instrukcji *Liturgicae instaurationes* podała następujące wyjaśnienia, które nadal zachowują moc:

1. „Pozwolenie na eksperymenty w dziedzinie liturgii, jeżeli byłoby potrzebne albo pożądane, może być udzielone tylko przez tę

<sup>1</sup> Kongregacja Kultu Bożego, *Trzecia instrukcja „Liturgicae instaurationes”*, 5 września 1970, AAS (1970) 694.

<sup>2</sup> Kongregacja Kultu Bożego, *Okólnik „Eucharistiae participationem”*, nr 6, 27 kwietnia 1973, AAS (1973) 342.

<sup>3</sup> Tamże.

Kongregację i to na piśmie, przy zachowaniu ścisłych i określonych zasad oraz pod odpowiedzialnością właściwej władzy miejscowej”<sup>4</sup>.

2. „W odniesieniu do Mszy św. wszystkie pozwolenia na dokonywanie eksperymentów, udzielone ze względu na przeprowadzenie odnowy liturgii, utraciły moc ... Przepisy i forma sprawowania Eucharystii są te, które podaje *Ogólne wprowadzenie do Mszału rzymskiego i Obrzędy Mszy świętej*”<sup>5</sup>.

3. „Dostosowania, o których wspomina się w księgach liturgicznych, zwłaszcza w różnych częściach Rytuału rzymskiego, same Konferencje Episkopatu mają dokładnie określić i przedłożyć je Stolicy Apostolskiej do zatwierdzenia”<sup>6</sup>.

4. Jeżeli zgodnie z numerem 40 Konstytucji *Sacrosanctum Concilium* chodziłoby o zmianę struktury obrzędów lub układu części, które są podane w księgach liturgicznych, albo o wprowadzenie czegoś, co jest obce tradycji, albo o wprowadzenie nowych tekstów, przed rozpoczęciem jakichkolwiek eksperymentów Konferencja Episkopatu powinna przedstawić Stolicy Apostolskiej projekt z podaniem wszystkich punktów zmian. Nikomu, choćby był kapłanem, nie wolno wprowadzać postulowanych akomodacji w czasie oczekiwania na odpowiedź Stolicy Apostolskiej, ani na własną rękę czegoś dodawać, ujmować lub zmieniać w liturgii<sup>7</sup>.

5. „Taki jest sposób postępowania, którego wymaga Konstytucja *Sacrosanctum Concilium* oraz ważność samej sprawy”<sup>8</sup>. W sprawie adaptacji do charakteru kultu i tradycji różnych ludów, które należy przeprowadzić zgodnie z Konstytucją *Sacrosanctum Concilium*, numery 37—40, Kongregacja Kultu Bożego ogłosi pewne wytyczne.

\*

\*

\*

„Usilnie prosi się Konferencje Episkopatu i poszczególnych Biskupów, aby stosując odpowiednie środki roztropnie doprowadzili do zachowania przez kapłanów jednolitej dyscypliny Kościoła Rzymskiego. Będzie to z pożytkiem dla Kościoła i właściwego sprawowania liturgii”<sup>9</sup>. Biskupi powinni być kierownikami, krzewicielami i stróżami

<sup>4</sup> Kongregacja Kultu Bożego, *Trzecia instrukcja „Liturgicae instaurationes”*, nr 12, 5 września 1970, AAS (1970) 703.

<sup>5</sup> Tamże.

<sup>6</sup> Tamże.

<sup>7</sup> Por. Kongregacja Kultu Bożego, *Trzecia instrukcja „Liturgicae instaurationes”*, nr 12, 5 września 1970, AAS (1970) 703; por. KL 22, 3.

<sup>8</sup> Kongregacja Kultu Bożego, *Trzecia instrukcja „Liturgicae instaurationes”*, nr 12, 5 września 1970, AAS (1970) 703.

<sup>9</sup> Kongregacja Kultu Bożego, *Okólnik „Eucharistiae participationem”*, nr 6, 27 kwietnia 1973, AAS (1973) 342.

życia liturgicznego. Niech powściągają nadużycia i niech ludowi sobie powierzonemu podają teologiczne podstawy dyscypliny sakramentów i całej liturgii<sup>10</sup>.

W siedzibie Kongregacji Kultu Bożego, dnia 21 marca 1988.

† Wergiliusz Noè

Arcybiskup tyt. Wonkary  
Sekretarz

Paweł Augustyn kard. Mayer OSB  
Prefekt

przekład: O. FRANCISZEK MAŁACZYŃSKI OSB

## A R T Y K U Ł Y

Ks. Edward Strycharz TChr

### TEOLOGICZNO-LITURGICZNE ASPEKTY SZABATU

#### I. GENEZA SZABATU

Kiedy chcemy mówić o genezie szabatu, to trzeba nam najpierw podkreślić ten fakt, że we wszystkich religiach spotykamy się z dniami świętymi, poświęconymi kultowi różnych bóstw. Charakter tych dni świętych był różny. Były dni święte i uroczystości powiązane z okresowością kosmiczną, patronujące działalności myśliwskiej, zbiorom, rolnictwu i hodowli<sup>1</sup>. Religia Starego Przymierza oparta na objawieniu nie jest pod tym względem wyjątkiem. Izraelici przejęli wiele zwyczajów od narodów ościennych. Izrael przejął dawne święta wiosenne (Pascha u pasterzy bydła, Przaśniki i ofiarowanie pierwszego snopu u rolników) oraz jesienne (święto zbiorów), które stało się świętem namiotów itp.<sup>2</sup>.

Oczywiście te tradycyjne obchody zyskały nową interpretację i nową wymowę teologiczną. Jednym i może trzeba to mocno podkreślić charakterystycznym świętem Izraelitów, był dzień siódmy zwany szabatem. Dzień ten — jak zobaczymy to później — w szczególnie sposób charakteryzował Izraela. Praktyka szabatu jest na wielu miejscach podkreślana w Piśmie świętym Starego Testamentu i jest jedną

<sup>10</sup> Por. DB 15; por. także: *Synod nadzwyczajny biskupów rok 1985*, Relacja końcowa.

<sup>1</sup> P. Grelot, *Dzień Pański*, „Communio” 3 (1982) s. 5.

<sup>2</sup> Por. E. Strycharz, *Liturgia Starego Testamentu w relacji do kultu ludów ościennych*, CT 2 (1985) s. 72—74.